

בבית הדין העליון של תנועת הליכוד

עתירה מס' 26/

העותר: בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל ויו"ר תנועת הליכוד

באמצעות עוה"ד אילן בומבך ואח'

מרח' ויצמן 2, מגדל אמות השקעות, קומה 14, תל-אביב, טל': 03-6932090, פקס': 03-6932091

- נגד -

1. מר פנחס עידן, יו"ר ועד עובדי רשות שדות התעופה

2. תנועת הליכוד - משיבה פורמלית

עתירה דחופה להפסקת חברותו של המשיב בתנועת הליכוד

א. פתח דבר ותמצית העתירה

1. עניינה של עתירה זו באירוע חריג וחמור שאירע אתמול, יום 20.8.2026 בנמל התעופה בן-גוריון: שיבושי עבודה יזומים, שאירעו ביוזמת המשיב, גרמו לסגירת עמדות צ'ק-אין, להשבתת מסועי כבודה, לחסימת כניסות לחניונים, לצמצום חריף של הפעילות האווירית ואף להפסקת נחיתות. האירוע התרחש באחד מימי השיא של קיץ 2026, שבו תוכננו לטוס מעל 100,000 נוסעים בכ-600 טיסות. השלכות השביתה הפוליטית והבלתי חוקית ניכרות גם עכשיו כשאלפי נוסעים ממתינים גם עתה, בשעת הגשת העתירה, למזוודות שלא הגיעו.
2. מכלול הנסיבות - העדר הכרזה כדין על סכסוך עבודה, העדר מהלך מדורג או התראה סמוכה, בחירתו של יום שיא בעומס בנתב"ג, התזמון הפוליטי לקראת הבחירות והפגיעה הקשה, מלמד שזו השבתה מכוונת שנועדה לפגוע בשרת התחבורה, בראש הממשלה ובתנועת הליכוד ולהעניק סיוע ממשי ליריביהם הפוליטיים.
3. ויודגש כי אין זו הפעם הראשונה שהמשיב פוגע בממשלה ובתנועת הליכוד. בפסק הדין שניתן בעתירות 23/1733, 23/1734 ו-23/1735 מיום 2.9.2024 כבר קבע בית הדין כי המשיב השתתף בשביתה פוליטית נגד ממשלה בראשות הליכוד באופן המקים עילה להדחתו מתנועת הליכוד לפי סעיף 21(ו) לחוקה. בית הדין נמנע אז מהרחקתו רק לאחר שהמשיב הכיר בטעותו, הביע צער וקיבל על עצמו שלא להשתתף עוד בשביתות פוליטיות בלתי חוקיות. בית הדין הזהיר כי אם יישנה הדבר, לא יהסס להשתמש בסמכויותיו.

4. האירוע החדש משנה מן היסוד את נקודת האיזון. הנימוקים שהביאו בעבר להקלה - מעידה חד-פעמית, חרטה והתחייבות לעתיד - אינם עומדים כשמתברר שהמשיב חזר והפעיל את הכוח המונופוליסטי שבידיו כדי לפגוע בציבור, בממשלה ובתנועת הליכוד.

ב. הסעד המבוקש

5. להורות על הפסקת חברותו של המשיב בתנועת הליכוד ועל הוצאתו מן התנועה, מכוח סעיף 21(ו) וסעיף 128(ב)(6) לחוקה; ולחלופין מכוח סעיף 125(ב)(1)-(2).

ג. הצדדים והסמכות

6. העותר הוא יו"ר תנועת הליכוד וראש ממשלת ישראל. ככזה הוא בעל מעמד ישיר להגיש עתירה להפסקת חברות לפי סעיף 21א(א) לחוקה, הקובע כי חבר תנועה רשאי לעתור לבית הדין העליון של התנועה להפסקת חברותו של חבר אחר.
7. המשיב, פנחס עידן, הוא חבר בתנועת הליכוד, חבר מרכז ויו"ר ועד עובדי רשות שדות התעופה. מכוח תפקידו הוא מחזיק בכוח ארגוני יוצא דופן ביחס לשער האווירי המרכזי של המדינה.
8. המשיבה הפורמלית היא תנועת הליכוד, אשר תידרש ליישם כל החלטה בדבר השעיה או הפסקת חברות ולעדכן את מרשם החברים ומוסדות התנועה בהתאם.

ד. האירוע החמור הקודם: שביתת מרץ 2023 ופסק הדין מיום 2.9.2024

9. ביום 27.3.2023, על רקע המחלוקת בדבר הרפורמה המשפטית, הופיע המשיב לצד יו"ר ההסתדרות והודיע בשידור חי כי "מרגע זה אין המראות". בעקבות ההודעה הופסקה העבודה בנתב"ג במסגרת שביתה כללית שנועדה להפעיל לחץ על הממשלה ועל הכנסת לעצור מהלך חקיקה.
10. נגד המשיב הוגשו שלוש עתירות מאוחדות לבית הדין הנכבד. העותרים ביקשו להרחיקו מן התנועה בטענה שהוביל שביתה פוליטית שסייעה למפלגות המתחרות בליכוד. המשיב טען, בין היתר, כי סבר שמדובר בשביתה קצרה וכי היה כפוף ליו"ר ההסתדרות.
11. בדיון מיום 28.6.2023 מסר המשיב כי כאשר האירוע הסתבך החל לשחרר מטוסים; הביע צער; והבטיח שלא ישוב להשבית את שדה התעופה על רקע הרפורמה. הבטחה זו עמדה במרכז שיקולי ההקלה.
12. **בפסק הדין מיום 2.9.2024 קבע בית הדין כי שביתה פוליטית בשירות ציבורי, המכוונת ללחץ על הממשלה או על הכנסת כריבון ולא על המעביד בעניין תנאי עבודה, פוגעת בציבור ובדרך הפעולה הדמוקרטית. עוד נקבע כי טענה בדבר כפיפות להוראה ארגונית אינה מכשירה הוראה בלתי חוקית בעליל.**

13. בית הדין קבע כי שביתה פוליטית נגד מדיניות ממשלה בראשות הליכוד מסייעת למפלגות האופוזיציה במאבקן נגד הממשלה; כי סעיף 21(ו) חל גם מחוץ לתקופת בחירות; וכי משך קצר של השביתה אינו מאיין את אופייה או את עילת ההרחקה.

"מי ששובת שביתה פוליטית, ולו לשעה אחת, על מנת להפעיל לחץ פוליטי על הממשלה בראשות הליכוד משתמש בכוח השביתה נגד הדמוקרטיה הישראלית, מסייע למפלגות האופוזיציה, ופוגע בליכוד. לאדם כזה אין מקום בתנועת הליכוד ושורת הדין מחייבת נקיטת סנקציות כלפיו, עד כדי סילוקו מן התנועה" (פסק הדין מיום 2.9.2024, פסקה 37).

14. חרף הקביעות העקרוניות, בית הדין נמנע אז מלהרחיק את המשיב. הוא נתן משקל לפעילותו רבת השנים, לכך שהכיר בטעותו, הביע צער והתחייב שלא לחזור על המעשה, וכן לנסיבות התקופה שלאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל.

15. בית הדין חתם באזהרה צופה פני עתיד: **השתתפות בשביתה פוליטית המכוונת נגד ממשלה בראשות הליכוד עשויה לבסס עילת הרחקה, ובית הדין לא יהסס להפעיל את סמכויותיו. מכאן שהמשיב ידע במפורש הן את גבול המותר הן את התוצאה האפשרית של הישנות המעשה.**

ה. אירועי יום 20.8.2026

16. יום חמישי, 20.8.2026, הוגדר מראש כאחד הימים העמוסים ביותר בקיץ 2026 בנתב"ג. לפי נתוני רשות שדות התעופה שפורסמו ערב האירוע, צפויים היו לעבור בו יותר מ-100,000 נוסעים; לפי הדיווחים בזמן אמת תוכננו כ-600 טיסות.

17. בסביבות השעה 12:00 החלו שיבושים חמורים ללא כל אזהרה מוקדמת: עמדות צ'ק-אין נסגרו, מסועי המזוודות חדלו לפעול כסדרם, כניסות לחניונים נחסמו ונוצרו תורים ופקקים חריגים. בתוך זמן קצר צומצמה הפעילות האווירית, ונתב"ג נסגר לנחיתות למשך כשעה; מטוסים שהיו בדרכם לישראל נאלצו להמתין, לשנות מסלול או לשוב על עקבותיהם.

18. בהודעות רשמיות שניתנו בזמן אמת מסרה הנהלת רשות שדות התעופה כי היא מתמודדת עם "שיבושים בעבודה, בהנחיית ועד העובדים", דרשה להפסיק כל פעולה הפוגעת בעבודה הסדירה, והזהירה כי מדובר בפעולה מכוונת הפוגעת בציבור דווקא בתקופת עומסי הקיץ.

19. עוד דווח כי ארבע חברות שירותי הקרקע הפסיקו את הליכי הרישום לטיסות; טיסות בוטלו או נדחו; כבודה נערמה; ויותר מעשר טיסות נתקעו בפאפוס משום שנתב"ג לא היה יכול לקלוט אותן. אלפי נוסעים נותרו שעות רבות באולמות הצפופים, וחלקם נשלחו לביתם.

20. לפי דיווחים מן השטח, נקודת המפנה הייתה החלטת הוועד שלא לאפשר עוד שעות נוספות. עובד בנמל תיאר כי "הוועד החליט שאין שעות נוספות יותר" וכי החלטה זו יצרה אפקט מצטבר שהשבית מערכים חיוניים. נתון זה מתיישב לכאורה עם טענת ההנהלה בדבר הנחיה ארגונית מתואמת.
21. ההסתדרות הודיעה כי יו"ר ההסתדרות לא היה שותף ליוזמה להשבתת העבודה וכי לא יצאה הנחיה לכך מן ההסתדרות או מאיגוד עובדי התחבורה. לאחר שנודע לו על האירוע הוא שוחח עם המשיב והנחה לעשות כל שניתן לפתרון המשבר.
22. המשיב, מנגד, הכחיש שביתה מתוכננת. הוא טען כי חסרים מאות עובדים, כי התריע על כך בחודש יוני, כי עובדים נדרשו למשמרות של 12-13 שעות בחום, וכי משמרת הבוקר סיימה את עבודתה לאחר תשע שעות. עוד אמר כי ביקש שבית הדין לעבודה יכריע אם ניתן לחייב סבל לעבוד משעה 03:00 עד שעות אחר הצהריים.
23. לפי הדיווחים, המשיב הוסיף כי המתין לשובו של המנכ"ל מחו"ל וכי נענה לבקשת שרת התחבורה בשל הבחירות, אך הוא אינו עושה חשבון לאיש. אמירות אלה עשויות ללמד על עימות מכוער עם הנהגת המשרד ולא על אירוע תפעולי גרידא.
24. הפעילות החלה להתחדש בהדרגה בסביבות השעה 15:00, לאחר שיחות בין יו"ר הרשות, מנכ"ל הרשות והמשיב. במקביל סוכם לעשות מאמץ להגדיל את כוח האדם. החזרה לעבודה אינה מאיינת כמובן את האירוע; היא מלמדת כי ההשבתה הייתה ניתנת לשליטה והביאה בתוך כשלוש שעות לנזק מצטבר כבד, שכאמור עדיין לא תוקן במלואו.
25. הנזק לא הסתיים עם חידוש הפעילות. העומס שנצבר גרר עיכובים, ביטולים ושיבושי כבודה במשך שעות. משרד האוצר העריך את הנזק למשך בכ-25-30 מיליון ש"ח, לרבות אובדן זמן, עלויות לחברות התעופה, פגיעה בתנועת מטענים ובשרשרת האספקה ונזקים לתיירות ולמלונאות.
26. האירוע התרחש יום לאחר ביקורם של ראש הממשלה ושרת התחבורה בנתב"ג ולאחר יציאת השרה לביקור במרוקו. **בפועל, לא הוכרז סכסוך עבודה, לא נמסר אולטימטום אופרטיבי קודם וברור כי התזמון נבחר כדי לפגוע בשרה, בראש הממשלה ובליכוד. מנגד, גורמי אופוזיציה ייחסו את הכאוס לכשל ממשלתי ולמחדלי משרד התחבורה. כך התממשה מיד התועלת הפוליטית למתחרי הליכוד.**

ו. המסגרת המשפטית

1.1 חוקת הליכוד

27. סעיף 21 לחוקה מקנה לבית הדין סמכות להפסיק חברות של חבר בתנועה כאשר מתקיימת לפחות אחת מן העילות המנויות בו. סעיף 21(ו) חל על חבר אשר "הקים מפלגה אחרת או הצטרף או פעל או

סייע סיוע של ממש לרשימה או למפלגה המתחרה לליכוד או הזדהה עם אחד מאלה, והכל בלא קבלת אישור התנועה".

28. סעיף 21א קובע את מסלול הדיון המיוחד: כל חבר רשאי להגיש עתירה; בית הדין ידון בה בתוך 30 ימים וייתן פסק דין בתוך 30 ימים מתום הדיון; המותב יהיה בן שלושה שופטים; והפסקת חברות תהיה לתקופה בלתי מוגבלת החל מיום פסק הדין, בכפוף למנגנונים הקבועים בחוקה.
29. סעיף 124 מורה לבית הדין לדון לפי עקרונות הצדק והישר, תוך התחשבות בטובת התנועה, ומאפשר לו לסטות מסדרי הדין המהותיים ומדיני הראיות במקום שימצא לנכון.
30. סעיף 125(ב) מסמך את בית הדין להורות על הוצאת חבר מן התנועה או על השעיית פעילותו אם פעל בניגוד להחלטת מוסד או רשות מוסמכת של התנועה, או אם נסיבות המקרה מעידות בעליל כי חדל להיות חבר התנועה.

2.1 דיני שביתה: פוליטית, מעין-פוליטית וכלכלית

31. סעיף 2 לחוק יישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז-1957, תוחם סכסוך עבודה לנושאים הנובעים מיחסי העבודה: הסכם קיבוצי, תנאי עבודה, קבלה או סיום עבודה וזכויות וחובות הנובעות מיחסי עבודה.
32. בבג"ץ 1181/03 אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד סד(3) 204, פסקאות 77-79 (2011) (להלן: עניין אוניברסיטת בר-אילן), הותוותה ההבחנה בין שלושה סוגי שביתות. שביתה כלכלית נועדה להגן על אינטרסים כלכליים של עובדים ומוחזקת, בכפוף לתנאי הדין, כלגיטימית. לעומתה, שביתה פוליטית מכוונת נגד הריבון ונועדה לשנות מדיניות שקבע או לקבוע מדיניות הרצויה לשובתים; היא אינה מוגנת, משום שתכליתה להשפיע בכפייה על מוסדות השלטון.
33. בבר"ע (ארצי) 50556-09-11 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' חברת רכבת ישראל בע"מ, פסקאות 13-14 (28.9.2011) (להלן: עניין רכבת ישראל), יישם בית הדין הארצי הבחנה זו באמצעות "מבחן המטרה העיקרית": יש לאתר את תכליתה הדומיננטית של השביתה - כלכלית או פוליטית. כאשר השביתה מכוונת לריבון אך שינוי מדיניותו משפיע במישרין על זכויות העובדים, היא עשויה להיות מעין-פוליטית; גם אז היקפה מוגבל למחאה קצרה ומידתית.
34. בעניין רכבת ישראל נפסק כי בחינת העילה אינה סוף הדרך. גם כשקמה לכאורה עילת שביתה לגיטימית, דרך מימושה כפופה לסבירות, למידתיות ולאחריות כלפי הציבור. בית הדין הדגיש כי "התנהלות ארגונית מידתית, סבירה ואחראית" מחייבת פיקוח על עוצמת המחאה ומשכה, וכי מעובדים המופקדים על שירות ציבורי חיוני נדרשת "מידה מוגברת של אחריות" (שם, פסקאות 21-23).
35. על יסוד זה הורה בית הדין בעניין רכבת ישראל על הפסקת הצעדים: אף שלא סיווג את השביתה כפוליטית, הוא קבע כי הפגיעה הקשה בשירות לציבור הפכה את השביתה, כפי שננקטה, לבלתי חוקית

ואסורה. זהו אפוא מסלול דו-שלבי: תחילה סיווג התכלית; ולאחר מכן בחינה עצמאית של אופן המימוש ומידתיותו.

36. בבג"ץ 84/525 חטיב נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מ(1) 673, 703-704, הזהיר ביהמ"ש העליון מפני שביתה פוליטית המאפשרת לגוף חוץ-שלטוני לכפות את רצונו על מוסדות נבחרים ולהסיט הליכים דמוקרטיים מכוח יכולת כפייה מעשית. בס"ק 24-09-24 פורום הגבורה נ' הסתדרות הכללית החדשה (2.9.2024), הוציא בית הדין האזורי לעבודה בת"א צו מניעה שיימנע שביתה פוליטית שמטרתה להפעיל לחץ פסול על הממשלה לשינוי קבלת ההחלטות על ידה בכל הקשור לפעילות ברצועת עזה ולא קיבל את טענת ההסתדרות כי מדובר גם במחאה כלכלית.

ז. יישום הדין: מתקיימת עילת סעיף 21(ו)

37. פסק הדין מ-2024 הבחין בין מחאה אזרחית לגיטימית לבין שימוש בכוח מונופוליסטי של שביתה פוליטית. במקרה דנן, ברור כי כוחם הארגוני של עובדי השער האווירי המרכזי במדינה הופעל ע"י המשיב בכוונה פוליטית ובניגוד להבטחה מפורשת שנתן לבית הדין.

38. יודגש כי ההנהלה ייחסה את השיבושים להנחיית הוועד; נמסר על החלטה מתואמת להפסיק שעות נוספות; ההסתדרות הכחישה שנתנה הוראה; לא דווח על הכרזת סכסוך עבודה או על צעדים מדורגים; והמהלך ננקט במפתיע ביום שבו כל שיבוש צפוי היה לגרום נזק מרבי.

39. התזמון מחזק את החשד שההשבתה בוצעה לתכלית פוליטית: יום לאחר ביקור ראש הממשלה ושרת התחבורה, ובעת שהשרה יצאה מן הארץ. מיד עם פרוץ האירוע, שימש הכאוס שנוצר בסיס להתקפות פוליטיות נגד הממשלה והליכוד במיוחד לאור הבחירות ההולכות וקרבות.

40. לפי פסק דינו של בית הדין מ-2024, אין הכרח להראות שהמשיב פעל בשם מפלגה יריבה מסוימת. די בפעולה שיש בה סיוע של ממש למפלגות המתחרות בליכוד. אם יוכח שההשבתה נועדה לערער את הנהגת הממשלה או לפגוע בה פוליטית, הרי שהפגיעה התפעולית החריפה, התמונות של אלפי נוסעים תקועים והנזק למשק הם סיוע ממשי וברור למתחרי הליכוד.

41. לעניין משך האירוע, פסק הדין הקודם דחה במפורש את הטענה ששביתה של שעות ספורות היא חסרת משמעות. בנמל תעופה, שבו כל שלב תלוי בקודמו, די בשלוש שעות כדי ליצור אפקט שרשרת של ביטולים, הסטות, כבודה שלא הוטסה ונזק למשק בהיקף עשרות מיליוני שקלים.

42. גם אם ייקבע כי מצוקת כוח האדם הייתה אמיתית וכי קיים רכיב כלכלי בשביתה, אין בכך כדי לסייע למשיב. לפי עניין אוניברסיטת בר-אילן ועניין רכבת ישראל, יש לבחון תחילה את המטרה הדומיננטית: האם ההפסקה המתואמת של עבודה נוספת נועדה בעיקר להגן על תנאי העבודה, או שנועדה להפעיל לחץ על שרת התחבורה, הממשלה והליכוד. לצורך כך יש לבחון את סמיכות האירוע

לעימותים הפוליטיים, היעדר הכרזה והתרעה, בחירת יום השיא, תוכן הנחיות הוועד, והפער בין הטענות על מחסור בכוח אדם לבין החזרה המהירה לעבודה לאחר התערבות הנהלת הרשות.

43. ומכל מקום, אף אם הסיווג יהיה כלכלי או מעין-פוליטי, עקרון המידתיות שנקבע בעניין רכבת ישראל עומד בפני עצמו. נתב"ג הוא שירות תחבורה ציבורי חיוני ושערה האווירי המרכזי של המדינה. הפסקה פתאומית ומתואמת של שעות נוספות בשעת שיא, ללא מנגנון הדרגתי או הסדר בטיחותי, אשר גררה סגירת עמדות, שיתוק מערכי כבודה, הפסקת נחיתות והסטת טיסות, אינה מתיישבת עם החובה לפקח על עוצמת הצעד ומשכו ועם מידת האחריות המוגברת החלה בשירות חיוני.

44. הפרת ההתחייבות וההתעלמות מן האזהרה השיפוטית תומכות גם בעילות החלופיות שבסעיף 125(ב): **פעולה בניגוד להחלטתה העקרונית של רשות מוסמכת בתנועה, ולמצער נסיבות המעידות כי המשיב מבקש ליהנות מכוחו כחבר ליכוד ובה בעת להפעיל כוח מוסדי חריג כדי לפגוע בהנהגת הליכוד.**

45. בנסיבות אלה הסעד המידתי הוא הפסקת חברות. התראה נוספת תחזור על מה שכבר נאמר ב-2024; נדיפה לא תיתן מענה להישנות; והשעיה קצובה לא תשקף את חומרת השימוש החוזר בכוח השבתה נגד הציבור. רק הוצאה מן התנועה מגינה על אמינות חוקתה ועל האמון בהחלטות בית הדין.

ח. סוף דבר

46. בית הדין כבר התווה את הדין: **שביתה פוליטית נגד ממשלה בראשות הליכוד, אפילו קצרה, עשויה לסייע סיוע ממשי למפלגות המתחרות ולהקים עילת הרחקה. הוא נמנע מהסעד החמור רק בשל חרטת המשיב והתחייבותו לעתיד.**

47. האירוע מיום 20.8.2026 מחייב בירור מיידי, מאחר שהמשיב הורה על השבתה מתואמת שתכליתה הדומיננטית הייתה פוליטית, ברור שאין מדובר עוד במעידה אלא בהישנות מודעת לאחר אזהרה. במקרה כזה שורת הדין, טובת התנועה והגנת הציבור מחייבות את הוצאתו מתנועת הליכוד.

48. לפיכך מתבקש בית הדין הנכבד להיעתר לעתירה ולהורות על הפסקת חברותו של המשיב ועל הוצאתו מן התנועה.

אילן בומבך, עו"ד
ב"כ העותר